

**ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ**

Лазарева Є.В., Сирбул Л.М.

У статті розглянуто особливості нормативно-правової бази щодо захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності в Україні. запропоновано заходи із вдосконалення цієї бази від визначення інтелектуальної власності до чинників, що зумовлюють необхідність охорони комерційної інформації

Вступ. Розвиток сучасної світової економічної системи відбувається в умовах глобалізації, основним проявом якої є інтернаціоналізація торговельно-економічної діяльності при зростанні рівня її інтелектуалізації. Наслідком цих об'єктивних процесів є зміна пріоритетів у забезпеченні конкурентоспроможності національних економік з орієнтацією на інтенсифікацію інноваційного розвитку. Відтепер експортна продукція – як традиційна (продукти харчування, мінеральні добрива, хімікати, транспортні засоби), так і відносно нова (обчислювальна техніка, програмне забезпечення, електроніка) – містить в собі все більше складових, які підпадають під дію прав інтелектуальної власності. Разом з тим динамізм світового ринку об'єктів інтелектуальної власності супроводжується зростанням виробництва підроблених товарів та піратської продукції для продажу не тільки на внутрішніх, а й на зовнішніх ринках. Отже, необхідною передумовою розвитку міжнародної торгівлі на засадах не дискримінації є адекватне дотримання прав інтелектуальної власності, перетворення яких на обов'язкову сферу регулювання багатосторонньої торгової системи СОТ потребує дослідження сучасних процесів інтернаціоналізації інтелектуальної власності та адаптації механізмів її регулювання до сучасних реалій економічних відносин, у першу чергу на національному рівні.

Метою статті є корегування поняття «інтелектуальна власність у контексті розподілу прав між суб'єктами економіко-правових відносин на цю власність, і вдосконалення правової бази її захисту.

Основні результати. Інтелектуальна власність є категорією, що регулює здебільшого нематеріальні відносини між суб'єктами права інтелектуальної власності. З розвитком цієї категорії виникла необхідність у детальному визначенні та захисті інтелектуальної власності, як на внутрішньодержавному, так і на міжнародному рівні.

Для цього створюється відповідна нормативно-правова база у кожній державі. На міжнародному рівні інтелектуальна власність захищається законодавством міжнародних організацій. Такими організаціями є, наприклад, Всесвітня організація інтелектуальної власності та Світова організація торгівлі.

Міжнародними організаціями прийняті такі акти з регулювання та охорони права власності:

- Паризька конвенція про охорону промислової власності;
- Бернська конвенція про охорону літературних та художніх творів;
- Женевська конвенція про охорону інтересів виробників фонограм

від незаконного відтворення їх форм.

Країни з ринковою економікою давно усвідомили значення використання і належної охорони інтелектуальної власності для забезпечення високих темпів соціального та економічного розвитку. В Україні цей інститут фактично переживає період становлення, оскільки радянська доктрина цивільного права ґрунтувалася на визнанні та регулюванні авторських прав авторів творів літератури і мистецтва, відкриттів, винаходів та раціоналізаторських пропозицій як таких, що мають головним чином відносний (зобов'язально-правовий), а не абсолютний характер.

Початком становлення українського законодавства про інтелектуальну власність є прийняття Закону «Про власність», який містить спеціальний розділ «Право інтелектуальної власності». Першим спеціальним актом був Закон України від 21 квітня 1993 р. «Про охорону прав на сорти рослин». Саме він заклав початок формування системи спеціального законодавства України про інтелектуальну власність.

Загальні засади охорони права громадян на творчу діяльність містяться у ст. 41 Конституції, яка передбачає, що кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Стаття 54 Конституції гарантує громадянам свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості [2]. Отже, держава гарантує захист інтелектуальної власності авторських прав громадян, їх моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з інтелектуальною діяльністю.

У подальшому для здійснення і захисту інтелектуальної власності в Україні було прийнято низку спеціальних законів: «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15 грудня 1993 р., «Про охорону прав на промислові зразки» від 15 грудня 1993 р., «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15 грудня 1993 р., «Про племінне тваринництво» від 15 грудня 1993 р., «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 р., від 25 червня 1993 р. «Про науково-технічну інформацію», «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 р., «Про наукову і науково-технічну експертизу» від 10 лютого 1995 р., «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» від 5 листопада 1997 р., інші.

Тією чи іншою мірою стосуються інтелектуальної власності наступні закони України як: «Про інформацію» від 02 жовтня 1992 р.; «Про телебачення і радіомовлення» від 21 грудня 1993 р.; «Про видавничу справу» від 05 червня 1997 р., «Про професійних творчих працівників та творчі спілки» від 07 жовтня 1997 р., «Про кінематографію» від 13 січня 1998 р., «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» від 23

грудня 1998 р., "Про охорону прав на зазначення походження товарів" від 16 червня 1999 р., інші.

У Цивільному кодексі (ЦК) України [3] праву інтелектуальної власності присвячена книга четверта, яка розміщена відразу за книгою третьою «Право власності та інші речові права», чим підкреслюється соціально-економічне значення інтелектуальної власності, розглядаючи її як підгалузь цивільного права

Поняття «інтелектуальна власність» потребує корегування, що обумовлено, з нашої точки зору, тим, що цей вид власності розуміється як такий, що формується інтелектуальними зусиллями автора, але оформляється юридично за допомогою документів, які гарантують майнові права. При цьому останні стають реальністю лише завдяки їх залученню у господарський обіг за допомогою системи спостереження, вимірювань і реєстрації господарських операцій та процесів матеріального виробництва. Лише в результаті зазначеної сукупності дій об'єкт творчості перетворюється на особливий вид власності.

Таким чином, з одного боку, наголошується на врахуванні обставини, що сутністю інтелектуальної власності є те, що вона стосується інтелектуальної, творчої діяльності, а з іншого, не менш наполегливо вказується на значення легітимаційного моменту: результати творчої діяльності стають об'єктом правового регулювання лише тому, що такими їх визнає закон. Тобто, хоча кожна інтелектуальна діяльність за своїм характером і змістом є творчою, але не кожний результат творчої діяльності стає об'єктом права інтелектуальної власності. Об'єктом останнього визнається лише такий результат творчої діяльності, який відповідає вимогам закону.

Наприклад, вирішення технічного завдання є результатом творчого пошуку, але може не відповідати умовам патентоспроможності і, отже, не буде об'єктом права інтелектуальної власності. Отже, інтелектуальною власністю прийнято вважати лише ті результати інтелектуальної діяльності, яким закон надає правову охорону [1, с. 7].

Щодо поділу інтелектуальної власності на види існують деякі розбіжності.

Так, відповідно до міжнародних угод (конвенцій) результати інтелектуальної діяльності поділяють на дві основні групи: 1) літературно-художня власність (до неї відносять твори літератури і мистецтва, а також суміжних сфер); 2) промислова власність (охоплює усі результати творчості у галузі техніки і технології).

Інший підхід закладено у Модельному цивільному кодексі для країн СНД.

Підхід у цьому документі полягає у тому, що усі результати творчої діяльності поділяють на три групи:

- 1) об'єкти літературно-художньої власності;
- 2) об'єкти промислової власності;
- 3) засоби індивідуалізації учасників цивільного обігу, товарів і послуг.

Саме друга з наведених класифікацій визнана виправданою і доцільною розробниками ЦК України і закладена ними в основу концепції регулювання інтелектуальної власності у проектах ЦК 1996-1999 рр., де книга четверта передбачає три розділи з відповідними найменуваннями.

Проте у ЦК 2003 р. такий поділ на розділи відсутній, а відтак питання про концепцію вітчизняного законодавства щодо інтелектуальної власності залишається відкритим.

Однією з передумов інтеграції України до європейської спільноти є здійснення ефективних інституційних перетворень щодо вдосконалення та приведення до міжнародних стандартів, перш за все, нормативно-правової бази в сфері інтелектуальної власності на підставі розробленого відповідного науково-методичного інструментарію забезпечення сприятливих умов для створення, оцінки, захисту прав і в подальшому ефективного використання об'єктів інтелектуальної власності на практиці.

Поняття «право інтелектуальної власності» вживається у суб'єктивному та об'єктивному розумінні, а також нерідко вживається, у тому числі у ЦК (наприклад, ч.2 ст.418), для позначення елемента правосуб'єктності (правоздатності) особи.

Право інтелектуальної власності в об'єктному сенсі є сукупністю правових норм, які регулюють відносини, що складаються у процесі створення, легітимації, використання та охорони результату інтелектуальної, творчої діяльності.

Право інтелектуальної власності в суб'єктному сенсі у ч 1 ст.418 ЦК визначається як право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений цим Кодексом та іншим законодавством.

Якщо конкретизувати деякі положення законодавчого визначення цього поняття, то його можна сформулювати таким чином.

Право інтелектуальної власності в суб'єктному сенсі – це право особи володіти, користуватися, розпоряджатися та захищати від порушень з боку усіх інших суб'єктів права результат інтелектуальної, творчої діяльності або інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений законом.

Отже, право інтелектуальної власності є правом творця (та інших осіб, вказаних у законі) на одержаний ним результат інтелектуальної, творчої діяльності, який законом визнається об'єктом правового регулювання і охорони.

Визначаючи співвідношення права інтелектуальної власності з іншими майновими та немайновими правами, слід звернути увагу на те, що існують два основних підходи до визначення її правової природи.

В одному випадку, права автора результатів творчої діяльності розглядають як право інтелектуальної власності, а відтак відносять до різновиду (хоча і специфічного) права власності. Зокрема п 2 ст.13 Закону «Про власність» містить пряму вказівку на те, що результати інтелектуальної праці є об'єктами права власності громадян. Другий підхід

полягає у тому, що права авторів результатів творчої діяльності тлумачаться як виключні права, які не є правами власника [1].

Слід зазначити, що і концепція ЦК з цього питання зазнала трансформацій.

Так, проект ЦК у редакції 1996 р. і навіть у редакції 1999 р ґрунтувався на ідеї визнання за творцями виключних прав на використання результатів інтелектуальної діяльності або засобів індивідуалізації (ст.429 проекту). Про виключні права йшлося і в ст.430-433 проекту ЦК.

Проте ст.418 ЦК 2003 р., яка містить визначення поняття «право інтелектуальної власності», не характеризує його як виключне право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності. Натомість ст.419 ЦК, визначаючи співвідношення права інтелектуальної власності і права власності, фактично тлумачить їх як категорії одного порядку.

Згідно зі ст.419 ЦК право інтелектуальної власності та право власності на річ існують як самостійні правові категорії, що пов'язане з наявністю між об'єктами права інтелектуальної власності і матеріальними об'єктами права власності таких відмінностей:

1) результат інтелектуальної діяльності може бути визнаний об'єктом права інтелектуальної власності лише при точній відповідності з вимогами закону;

2) існування права інтелектуальної власності, хоча воно і є абсолютним, виключним правом, обмежене певним строком.

Оскільки право інтелектуальної власності та право власності на річ є самостійними правовими категоріями, передання кожного з цих прав є самостійним юридичним фактом, що породжує, змінює, припиняє самостійні правовідносини. Внаслідок цього перехід права на об'єкт права інтелектуальної власності не означає переходу права власності на річ, у якій зафіксовано об'єкт творчої діяльності. З тієї ж причини перехід права власності на матеріальну річ не означає одночасного переходу права на об'єкт права інтелектуальної власності. Так, придбання картини не означає автоматичного переходу авторського права до особи, яка її придбала.

Таким чином, згідно із сучасною вітчизняною концепцією право інтелектуальної власності розглядається як особливий різновид права власності, а отже, і речових прав на специфічний об'єкт - результати інтелектуальної, творчої діяльності.

Суб'єктами права інтелектуальної власності можуть бути два види суб'єктів:

1) творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності;

2) інші особи, яким належать особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності.

Творець - це особа, результати інтелектуальної, творчої діяльності якої є або можуть бути визнані об'єктами права інтелектуальної власності. Коло суб'єктів, які визнаються творцями, у законі (ст.421 ЦК) не визначене і не обмежене певними вимогами до їх віку, стану здоров'я,

дієздатності тощо. У зазначеній нормі ЦК наведений лише приблизний перелік осіб, які створюють той чи інший об'єкт права інтелектуальної власності: автор, виконавець, винахідник тощо. Звідси випливає, що для суб'єктів права інтелектуальної власності характерною є однакова дієздатність суб'єктів творчого процесу. Іншими словами, творцями будь-яких результатів творчої діяльності можуть бути як повнолітні, так і неповнолітні особи.

Інші особи визнаються суб'єктами права інтелектуальної власності, якщо відповідно до ЦК, іншого закону чи договору їм належать особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності. Наприклад, це може бути особа, якій автор відповідно до закону повністю або частково передав майнові права інтелектуальної власності - видавець літературного твору, який уклав відповідний договір з автором (ст.427 ЦК).

Суб'єктом права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, за певних умов може бути також юридична чи фізична особа, де або у якої працює той, хто створив цей об'єкт. Про це йдеться у ст.429 ЦК, яка розрізняє два випадки:

- 1) визначення суб'єктів особистих немайнових прав;
- 2) визначення суб'єктів майнових прав.

Щодо особистих немайнових прав загальне правило встановлено, що на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, такі права належать працівникові, який його створив. Водночас у випадках, передбачених законом, окремі особисті немайнові права інтелектуальної власності на такий об'єкт можуть належати юридичній чи фізичній особі, де або у якої працює творець.

У зв'язку з цим слід нагадати, що авторське право традиційно виходило з того, що у більшості випадків твір, створений у порядку виконання службового завдання, належить роботодавцю, з яким автор перебуває у трудових відносинах. Проте ст.429 ЦК підходить до вирішення цього питання з позицій, загалом надаючи перевагу інтересам працівника, що створив об'єкт права інтелектуальної власності.

Аналогічні правила діють при визначенні суб'єкта особистих немайнових прав інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням. Такі права належать творцеві цього об'єкта і лише у випадках, передбачених законом, окремі особисті немайнові права інтелектуальної власності на вказаний об'єкт можуть належати замовникові (ч.1 ст.430 ЦК).

Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який його створив, та юридичній чи фізичній особі, де або у якої він працює, спільно, якщо інше не встановлено договором. Слід звернути увагу на те, що це правило є диспозитивним і застосовується за умови, якщо інше не встановлено договором творця об'єкта інтелектуальної власності і особи-роботодавця. Такі ж правила діють щодо визначення суб'єкта майнових

прав інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням (ч.2 ст.429 та ст.430 ЦК).

Об'єктами права інтелектуальної власності згідно з п.VIII ст.2 Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності 1967 р. (Стокгольмської конвенції) є: літературні, художні і наукові твори; виконавська діяльність артистів, звукозаписи, радіо і телевізійні передачі; наукові відкриття; промислові зразки; товарні знаки, знаки обслуговування, фірмові найменування і комерційні позначення; захист проти недобросовісної конкуренції; усі інші права щодо інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній і художній сферах.

Хоча країни, що приєдналися до цієї Конвенції, не зобов'язані у своєму законодавстві відтворювати наведений перелік, а самі визначають коло об'єктів інтелектуальної власності, проте практика законотворчості йде шляхом врахування цих рекомендацій. Тому в ЦК значною мірою відтворено перелік об'єктів інтелектуальної власності, вказаний у Стокгольмській конвенції.

Згідно зі ст.420 ЦК об'єктами права інтелектуальної власності в Україні, зокрема вважаються: літературні та художні твори; комп'ютерні програми; компіляції даних (бази даних); виконання; фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення; наукові відкриття; винаходи, корисні моделі, промислові зразки; компонування (топографії) інтегральних мікросхем; раціоналізаторські пропозиції; сорти рослин, породи тварин; комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення; комерційні таємниці.

На відміну від Стокгольмської конвенції, ст.420 ЦК не вказує на те, що до об'єктів інтелектуальної власності належать інші права, що стосуються інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній і художній сферах, але як і Стокгольмська конвенція, ЦК визначає поняття об'єктів інтелектуальної власності шляхом невичерпного переліку результатів інтелектуальної діяльності, яким надається правова охорона.

Як було доведено вище, об'єктом права інтелектуальної власності є не кожен результат творчої діяльності, а лише той, який відповідає вимогам закону і підпадає під охорону права. Науково-технічним результатам правова охорона надається лише на підставі відповідної кваліфікації спеціальним державним органом управління і видачі правоохоронного документа. Правова охорона об'єктів права інтелектуальної власності обмежується лише територією України.

Охорона прав на зазначені об'єкти на території інших держав здійснюється лише на підставі відповідних міжнародних конвенцій і договорів.

Встановлення права інтелектуальної власності охоплює дві ситуації:

- 1) виникнення права інтелектуальної власності;
- 2) набуття права інтелектуальної власності.

Залежно від того, про яку ситуацію йдеться, можна говорити про первинні (виникнення) і вторинні (набуття) способи встановлення права інтелектуальної власності.

У випадку виникнення права інтелектуальної власності йдеться про встановлення права інтелектуальної власності вперше – раніше його не існувало, а потім виникли відповідні правовідносини. У цьому разі підстави виникнення цивільних прав та обов'язків є первинними – вони виникають вперше. Це – створення літературних, художніх творів, винаходів та інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності, яке супроводжується у необхідних випадках вчиненням творцем легітимаційних дій.

У випадку набуття права інтелектуальної власності, воно виникає з підстав, що мають вторинний характер. Зокрема таке право можна набути в результаті отримання необхідних документів, правонаступництва, передання автором майнових прав інтелектуальної власності іншій особі тощо (ст.427 ЦК). У цьому разі підставою виникнення відповідних правовідносин вже є не тільки сам акт творчості (легітимований у необхідних випадках відповідно до вимог закону), а складна юридична сукупність (створення об'єкта права інтелектуальної власності і подія - смерть автора і відкриття спадщини; створення об'єкта права інтелектуальної власності і правочин, спрямований на його передачу, тощо).

Захист права інтелектуальної власності в Україні в останні роки набуває усе більшої гостроти, оскільки масштаби порушення цих прав зростають. Варто хоча б пригадати проблему виробництва та реалізації неліцензійних компакт-дисків, відеокасет, комп'ютерних програм тощо, а також пов'язані з цим ускладнення міжнародних торгових відносин у цій та суміжних сферах. З таких міркувань наслідком порушення права інтелектуальної власності та захисту від порушень присвячена низка норм ЦК та спеціального законодавства.

Порушення права інтелектуальної власності можливе:

у формі дій (посягання на право інтелектуальної власності);

у формі бездіяльності (невизнання права інтелектуальної власності органами, через які у встановлених законом випадках має проводитися легітимація результатів інтелектуальної, творчої діяльності);

у змішаній формі (невизнання права інтелектуальної власності з наступним незаконним використанням тим же суб'єктом результатів чужої інтелектуальної, творчої діяльності).

Порушенням права інтелектуальної власності визнається також ввезення на митну територію України виробів (товарів), в яких використано об'єкти права інтелектуальної власності, що захищаються на території України, без дозволу суб'єкта права інтелектуальної власності, з порушенням цього права незалежно від того, захищалися чи захищаються ці об'єкти в країнах походження.

Водночас навіть за наявності ознак порушення права інтелектуальної власності, дії, які законом визнаються правомірними, порушеннями права інтелектуальної власності не визнаються.

Порушником права інтелектуальної власності може бути фізична або юридична особа. Вина порушника для кваліфікації дій чи бездіяльності як таких, що є порушенням права інтелектуальної власності, значення не має.

Матеріальним наслідком порушення права інтелектуальної власності є поява контрафактних виробів, тобто продукції (товарів), вироблених з використанням об'єкта права інтелектуальної власності і реалізованих в межах України з порушенням права на них. Контрафактними вважаються також вироби, які виготовлені законно, але розповсюджені з порушенням права суб'єкта інтелектуальної власності.

Загальні засади захисту права інтелектуальної власності від порушень встановлені ч.3 ст.418 ЦК, яка зазначає, що таке право є непорушним.

Воно належить його власнику як природне право, внаслідок чого ніхто не може бути позбавлений права інтелектуальної власності чи обмежений у його здійсненні, крім випадків, передбачених законом.

Комерційну реалізацію прав на результати інтелектуальної діяльності в повному обсязі або частково власник охоронного документа здійснює шляхом передачі прав власності або видачі дозволу на його використання шляхом укладення ліцензійного договору. При наданні виключних прав застосовується тріада правочинностей -- володіння, користування і розпорядження. Враховуючи нематеріальний характер результатів інтелектуальної власності, часто власність на об'єкти творчої діяльності розглядають не як класичну тріаду правочинностей власника, а в інших виключних правочинностях: «забороняти» і «дозволяти», в такому разі буде присутня правочинність лише з використання (розпорядження). Це особливо важливо враховувати, коли право на інтелектуальну власність є внеском до статутного фонду в обмін на корпоративні права.

Відрізняють вартість інтелектуальної власності від вартості прав на її придбання або продаж. Вартість інтелектуальної власності враховує сукупність витрат, пов'язаних з розробкою, адаптацією та підтриманням на відповідному рівні об'єктів власності. Вартість прав на придбання або продаж інтелектуальної власності враховує лише вартісну ціну придбання або продажу з урахуванням прибутку (рентабельності) і податкових відрахувань.

Слід зазначити, що у тих випадках, коли порушення права інтелектуальної власності стосується майнових прав його суб'єкта на певний матеріальний субстрат (наприклад, на рукопис, плівку із аудіо- чи відеозаписом, носій комп'ютерної програми тощо), для їх захисту можуть бути використані засоби захисту права власності, встановлені гл.29 ЦК.

Чинний ЦК України (розділ VI) передбачає право на винахід, корисну модель, промисловий зразок, знак для товарів і послуг та раціоналізаторські пропозиції.

Однак структура Книги четвертої ЦК України не є ідеальною. Було б за доцільне до другого розділу «Право промислової власності» включити також право на всі види науково-технічної інформації. В умовах ринкової економіки будь-яка інформація, у тому числі наукова і науково-технічна, стає товаром і, отже, об'єктом цивільного обороту, тобто, цивільних прав. Зазначені чинники зумовлюють необхідність охорони такої інформації саме засобами цивільного права. Разом з тим до ЦК України включена лише комерційна інформація; її місце у ЦК України заперечення не викликає, але охоронятися цивільно-правовими засобами має не лише комерційна таємниця, а й інші види наукової і науково-технічної інформації, тим більше, що всі вони визнані об'єктами права власності.

Як **висновок**, інтелектуальна власність в умовах господарської діяльності набуває головної ознаки - спроможність за рахунок її отримати дохід, приносити відповідний ефект при її використанні. У міру істотного значення інтелектуальної діяльності, особливо її результатів для соціально-економічного розвитку будь-якого суспільства, попит на неї також інтенсивно зростає. Вона часто стає об'єктом неправомірних дій, зловживання, недозволеного використання, тому потребує надійної й ефективної правової охорони і захисту.

Література:

1. Підпригора О.А. Проблеми системи законодавства України про інтелектуальну власність // Інтелектуальна власність. – 2000 р. - №3. – С.3-14.
2. Конституція України, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р.// Відомості Верховної Ради України (ВВР); 2003; № 40-44.

Abstract

Lazareva E.V., Sirbul L.N.

The economic-legals relations to defence of right of intellectual ownership in Ukraine

In the article the features of normatively-legal base are considered in relation to securing of rights for the objects of intellectual property in Ukraine. measures are offered from perfection of this base from determination of intellectual property to the factors which predetermine the necessity of guard of commercial information.